

VARFÖR KLIAR DET?

Del 2. Hudsjukdomar hund

Denna översikt är gjord av Westiealliansens Avelskommitté för Westiealliansens uppfödare. Uppdraget fick kommittén på Uppfödarmötet i Jönköping år 2001. Hudproblem är en av de vanligaste orsakerna till ett veterinärbesök för west highland white terriers och detta material skall ge en fördjupning i ämnet. Del 1 behandlar utvärtes parasiter av olika slag. Del 2 behandlar hudproblem i övrigt.

Frågor på materialet: Varför kliar det?, Del I och Del II besvaras av Ingegerd Grünberger, igrunberger@hotmail.com eller tel. 08-754 60 99. Avelskommittén tar också gärna emot synpunkter och erfarenheter kring materialet.

Materialet får ej återges utan angivande av källa !

Källor: Hud 1+2, Birgit Holm, Bayer Division Veterinärprodukter tel 031-83 98 00

www.vet.bayer.se

Vanliga hudsjukdomar hos hund och katt. Britta Öhlén & Kerstin Bergvall.

Apoteket AB : Kontinuerlig fortbildning i farmakoterapi. Läkemedel för djur.

Svampinfektioner.

FASS, FASS vet.

Bra Böcker, LäkLexikon

Rapport

Hemsidor: Genetica, APONET

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Tecken på hudsjukdom	sid 4
En översikt för vidare utredning av veterinär:	sid 4
MISSTÄNK ALLTID OHYRA VID KLÅDA!	sid 5
Vanliga uttryck i texten:	sid 5
ALLMÄNT OM HUNDENS HUD:	sid 5
<u>1. BAKTERIELLA SJUKDOMAR</u>	sid 6
Ytliga pyodermier (bakteriella infektioner i huden)	sid 6
Djupa pyodermier (bakteriella infektioner i huden)	sid 6
HOT SPOT (Retrivereksem,	sid 7
Akut fuktande dermatit, Sommareksem)	
INTERTRIGO (Hudvecksdermatit)	sid 7
IMPETIGO (Valputs slag)	sid 8
MUKOKUTAN PYODERMI	sid 8
ACNE HUND:	sid 9
FOLLIKULIT (Bakteriell hårsäcksinflammation)	sid 9
FURUNKULOS, TASSFURUNKULOS:	sid 10
NOSPYODERMI:	sid 10
CALLUSPYODERMI:	sid 10
JUVENIL, STERIL GRANULOMATÖS	sid 11
DERMATIT OCH LYMFADENIT,	
JUVENIL CELLULIT.	
<u>2. DERMATOPHYTOS SVAMPINFEKTION I HUDEN, RINGORM)</u>	sid 13
JÄSTSVAMPSINFEKTION (Malasseziadermatit)	sid 14
<u>3. HORMONELLA HUDSJUKDOMAR</u>	sid 15
HYPOTYREOS (För lite sköldkörtelhormon)	sid 15
HYPERADRENOKORTICISM (Cushing)	sid 16
<u>4. SEBORRÉ</u>	sid 16
Vad kan ett schampo göra?	sid 18
Vad kan ett schampo innehålla?	sid 18
Hur badar man hunden med ett medicinskt schampo?:	sid 18
<u>5. ALLERGI (Överkänslighet)</u>	sid 19
antigener.	sid 19
lymfocyter	sid 19

antikroppar.	
sensibiliserad.	sid 19
allergen.	sid 19
immunglobuliner	sid 19
Ig E	sid 19
Reaginer	sid 19
Mastcellerna	sid 19
Histamin	sid 19
<u>URTICARIA och ANGIOÖDEM (Nässelfeber och vätskefyllda ansvällningar)</u>	SID 19
ATOPI	sid 20
FODERALLERGI (intolerans)	sid 22
BAKTERIELL HYPERSENSIBILITET (STAPHYLOKOCKÖVERKÄNSLIGHET)	sid 23
KONTAKTALLERGI/KONTAKTIRRITATION	SID 22
<u>6. KNÖLAR I HUDEN</u>	sid 23
Histiocytom	sid 23
Mastocytom	sid 23
Orala papillom	sid 23
<u>ALLMÄNNA TIPS:</u>	sid 24
<u>Preparatförteckning(giltig jan 2003):</u>	
PREPARAT OCH MEDEL FÖR LOKALBEHANDLING AV HUDEN:	sid 11
UTTORKANDE PREPARAT:	sid 12
ANTIBAKTERIELLA MEDEL:	sid 12
ERYTROMYCIN	
LINCOMYCIN	
KLOXACILLIN; DIKLOXACILLIN; FLUKLOXACILLIN	sid 12
KLINDAMYCIN	sid 12
TRIMETROPRIM-SULFA	sid 12
ENTROFLOXACIN	sid 13
AMOXICILLIN med KLAVULANSYRA	sid 13
CEFALOSPORIN	
PREPARAT MOT SVAMPINFEKTIONER	sid 14
(substanser)	
GRISEOFULVIN	sid 14
KETOCONAZOL	sid 14
TERBINAFIN	sid 14
LEFENURON	sid 14

Tecken på hudsjukdom

Det finns många olika orsaker till hudsjukdomar och ofta kan en hudförändring ge upphov till en annan. Det är därför jätteviktigt att försöka finna grundorsaken så att rätt behandling kan ges. Till de vanligaste orsakerna hör:

Parasiter som löss, mjällskabb, rävs-kabb och loppor. De orsakar alla klåda som första symtom. Demodex orsakar håravfall utan klåda till en början.

Klåda är annars ett mycket vanligt symtom vid hudbesvär hos hund. Att gradera klådan, om den är lindrig eller höggradig, kan vara svårt. Alla hundar kan klia sig ibland.

Man kan försöka gradera klådan och titta närmare på den.

- Kliar hunden sig både inom och utomhus?
- Stannar den upp och kliar sig under lek eller när den äter?
- Kliar hunden sönder sig så att det blir sår huden?
- Finns det hudförändringar av olika utseende: utslag, sår, skrovligheter, infektioner?
- Kraftig mjällbildning?
- Kraftigt håravfall så att kala fläckar uppstår?
- Kliar den sig under besök hos veterinären

Finns inga tecken på ohyra och hunden har klåda, utslag eller håravfall är det ingen tid att förlora utan beställ tid hos veterinär! Försök gärna få tag på någon veterinär som har specialiserat sig på hudåkommor. Skinnklubben är en sammanlutning av veterinärer med speciell utbildning på hudåkommor. (Se Del I).

Viktigt är att du som hundägare själv aktivt arbetar **med** veterinären och kan ge klara besked på frågor som:

När började förändringarna?

Hur gammal var hunden när förändringarna först dök upp?

Är fler djur inblandade?

Har ÄGAREN symtom?

Är djuret tidigare BEHANDLAT?

Med vad? Dosering? Hur länge? Resultat? Vad TROR ägaren själv att problemet kan vara ?

En översikt för vidare utredning av veterinär:

Plötslig uppkommen klåda kan orsakas av:

- Ohyra som skabb, löss och loppor.
- Akut allergi efter ormbett, bi- och getingstick, knott, myror, foder- och läkemedelsallergi eller atopi.
- Öron- eller analsäcksinflammation, fuktig päls efter bad eller fukt i hudveck.

Klåda av mer kronisk karaktär av varierande grad kan orsakas av:

- Olika allergiformer som kontakt- och foderallergi samt atopi.
- Bakterieinfektion.
- Svampinfektion.
- Seborré (med sekundärinfektion)
- Långtråkighet (kan orsaka slickdermatit)
- Vissa tumörformer i huden.

Veterinären gör först en allmän undersökning och har flera hjälpmedel för att ställa en diagnos och rätta behandlingen efter den. Exempel på prover som kan tas är skrapprov som

görs både ytligt (för mjällkvalster) och så djupt att det blöder (för rävsabb), hårplockning, tejpprov, UV ljus, svampodling, utstryk, bakteriell odling plus resistensbestämning, biopsi (mikroskopisk undersökning av små delar av levande vävnad), allergitest, avföringsprov och blodprov.

MISSTÄNK ALLTID OHYRA VID KLÅDA!

Om hunden kliar sig sök igenom pälsen noggrant. Hittar du löss klarar du själv av att behandla hunden. Ibland kan klådan bli så intensiv att hunden biter sig med sår och infektioner som följd men detta läker oftast ut av sig själv när grundorsaken, dvs lössen behandlas och klådan försvinner.

Vanliga uttryck i texten:

en röd liten knuta (papel)

liten finne (pustel) med ett hårstrå i mitten

en collarett efter sig d v s en cirkulär förändring omgiven av en krans av dött keratin.

Eksem är ett sammanfattande namn för många inflammationstillstånd i huden. Vid eksem ser man rodnad, klåda, små papler och blåsor. Sekundärt ser man ytligt vätskande sår, krustor, elefanthud, pigmentering och mjäll.

Dermatit = inflammation i huden

Demodex=hårsäckskvalster

Pyodermi=(bakteriell infektion i huden)

Rx=receptbelagt

Ex=receptfritt

Keratin = hornämne som utgör huvudbeståndsdelen i hud, klor och hår.

Biopsi =mikroskopisk undersökning av små delar av levande vävnad.

Cytologi.= undersökning av celler

Sekundära=kommer som ”nummer två”

ALLMÄNT OM HUNDENS HUD:

Hundens hud är som människans uppbyggd av tunn , ömtålig Överhud (epidermis), en tjock elastisk Läderhud (dermis) och ett isolerande fettlager Underhud (subcutis).

Huden hos hund och människa skiljer sig dock en hel del:

	<u>Hundhud</u>	<u>Människohud</u>
Surhetsgrad, ph	c:a 7,5	c:a 5,5
Överhud,	3-5 celler tjock	10-15 celler tjock
Päls	flera hårstrån i varje säck	Enkla hårstrån
Svettkörtlar med utförselgång.	Bara nos och trampdynor	Hela kroppen
Hårväxt	Cyklisk	Kontinuerlig
Byte av överhud	20 dagar	28 dagar

Huden är kroppens största organ. Den omsätts normalt på tre veckor, men vid skada eller inflammation kan denna tid förkortas ner till tre-fyra dagar. Enbart klippning gör att tiden halveras.

Överhuden , består av hudceller olika stadier av mognad. Detta lager är extremt tjockt på nosppegel och trampdynor. I överhuden mynnar bl a nervändar och melanocyter (pigmentbildande celler) .

I den tjocka elastiska läderhuden finns kärl, nerver, talgkörtlar och svettkörtlar.

Huden har till uppgift att.

- hindra förlust av vatten, salter och organiska ämnen.
- hindra invasion av parasiter, bakterier, svampar, virus och kemiska ämnen.
- reglera fukt och temperatur.
- avläsa tryck, beröring, smärta och klåda
- tillverka vitamin D
- immunologisk funktion.
-

Hårsäckarna är klädda med epitel (ett ytligt cellskikt) och sträcker sig långt ner i läderhuden. I varje hårsäck finns primära (täckhår) och sekundära (underull) håstrån. Tillväxten av hår sker cykliskt och kontrolleras av flera faktorer som arv, hormoner, ljus, temperatur och näring.

På huden finns normalt en flora med bl a staphylococker, jästsvampar och trådsvampar.

Tillfälligt kan finnas bl a escherichia coli m. m. Den viktigaste sjukdomsframkallande bakterien är Staphylococcus intermedius. De viktigaste sjukdomsframkallande svamparna tillhör släktena Microsporum och Trichophyton

Det är vanligt med bakteriella infektioner i huden på hund

Hudsjukdomarna hos hund kan enligt (Hud 1+2, Birgit Holm) indelas i följande huvudgrupper:

1. BAKTERIELLA SJUKDOMAR
2. DERMATOFYTER (SVAMPSJUKDOMAR)
3. HORMONIELLA HUDSJUKDOMAR
4. SEBORRÉ
5. ALLERGI

1. BAKTERIELLA SJUKDOMAR

De bakteriella sjukdomarnas kan i sin tur indelas främst i:

Ytliga pyodermier (bakteriella infektioner i huden)

- hot spot
- yttlig follikulit, se follikulit
- intertrigo
- impetigo
- mukokutan pyodermi'

De ytliga pyodermierna drabbar endast överhuden, läker oftast utan ärr, pågår under kortare tid, ger sällan allmän påverkan, eller förstörde lymfkörtlar och ger sällan återfall.

Djupa pyodermier (bakteriella infektioner i huden)

- akne
- nospyodermi
- callus pyodermi
- djup follikulit, se follikulit
- furunkulos, tassfurunkulos

De djupa pyodermierna inbegriper överhud, läderhud och ibland även fettlagret. Läker ofta med ärr, har ofta kroniskt förlopp. Allmänpåverkan, lymfkörtelförstoring och ger ofta återfall.

Det finns normalt bakterier och svampar på hudytan. Människan och djuren lever i balans med dessa, men om mikroklimatet på hudytan förändras i form av mer fett, mindre fett, mycket underull, ingen päls o, s, v, så ändras fetthalt, ph, fuktighetsgrad och temperatur och balansen störs och huden blir mer mottaglig för infektion.

Vi tar upp de vanligaste sjukdomsbilderna för westie och hänvisar i övrigt främst till Hud 1+2, Birgit Holm, Bayer Division Veterinärprodukter samt Vanliga hudsjukdomar hos hund och katt. Britta Öhlén & Kerstin Bergvall.

HOT SPOT (Retrivereksem, Akut fuktande dermatit, Sommareksem)

Är en akut, lokal, fuktande dermatit. Förändringen ses ofta som ett handflatestort cirkulärt område med kladdig ihoptufsad päls. Området är ömt och vätskande. En hot spot kommer mycket snabbt och kan ses på alla raser, men är vanligare på raser med tät päls som labrador retriever och pudel. Typiska ställen för hot spot är ansikte, nacke, svansfäste och bakben. Sjukdomen utlöses av att hunden slickar eller kliar sig.

Det finns ALLTID en orsak även om den är svår att hitta!

Underliggande orsaker kan vara:

- Parasiter som loppor och löss
- atopi, allergi till av endoparasiter
- fukt, tät päls om den är dåligt genomkammad eller smutsig, schamporester, insektsmedel
- öroninflammation
- analsäcksinflammation
- främmande kropp
- foderallergi
- småsår
- Kontaktirritation ses framför allt på pungen
- ledbesvär
- ”närgången” trim eller klippning

Behandling:

- Klipp området som är angripet flera cm utanför förändringarna. Ofta behövs något lugnade eller narkos.
- Tvätta med ljummet vatten + schampo som innehåller klorhexidin, ethyllaktat eller benzoylperoxid.
- Skölj och torka försiktigt.
- Lokalbehandla med uttorkande preparat som Jodopax, Alsolsprit, borsyrelösning eller hammamelisextrakt.
- Använd krage eller fotskydd.
- Vid djup pyodermi ges ofta antibiotika i 3 veckor.
- Ev kan veterinär skiva ut kortisonbehandling 7-10 dagar.

Man skall alltid försöka hitta grundorsaken och åtgärda denna!

INTERTRIGO (Hudvecksdermatit)

Intertrigo är inflammation mellan hudveck. Där hud ligger mot hud sker ständig friktion som skadar huden. Här ökar också temperatur och fukt. Talgkörtelsekret, saliv och urin ansamlas, och ger en god grogrund för bakterier och jästsvamp.

Alla typer av veck på kroppen som läppveck, vulvaveck, svansveck, ryggveck, ljumsveck, veck mellan juverhalvor samt mellan tår och trampdynor kan ge upphov till inflammation. På westie är det vanligast med ryggveck ovanför svansfästet eller tvärs över bogryggen ”rylsor”.

Symtom:

- luktar illa.
- klåda ibland så kraftig att den kan misstolkas som atopi.
- håravfall
- rodnad

Diagnoser som bör kollas och uteslutas:

Demodex (gäller alla typer av intertrigo)
 jästsvampar(gäller alla typer av intertrigo)
 tonsillit, inflammation i tandköttet (läppveck)
 cystit, vaginit (vulvaveck)
 atopi (ansiktsveck, nosveck, läppveck, tassar)
 loppallergi (svansveck, ryggveck)
 analsäcksinflammation (svansveck)

Behandling:

- Klipp rent
- Tvätta med benzoylperoxidschampo, ethyllaktatschampo eller ketoconazolschampo (Fungoral) dagligen till var 3:e dag
- Skölj och torka noga
- Lokalbehandling med
 - mupirocin, Bactroban® Rx, framför allt munveck
 - potatismjöl, talk framför allt juverveck
 - kortisonsalva/kräm grupp I (Ex) eller Celestona valerat kräm Rx (framför allt nosveck, vulvaveck).
- Banta
- Operativ korrigerig om så behövs

IMPETIGO (Valputs lag)

Vanlig sjukdom hos valpar yngre än 1 år. Ses framför allt hos stora hundraser som labrador, golden retriever och schäfer. Impetigo är inte smittsam.

Man ser pustler och gula krustor framför allt på tunt behårade kroppsdelar som buk, lår och armhålor. Pustlerna har ej samband med en hårfollikel till skillnad från follikulit, där man kan se ett hårstrå mitt i pusteln

Man bör kontrollera:

- fodret, framför allt ingående fett.
- liggunderlag
- invärtes och utvärtes parasiter.

Om hunden inte besväras behöver man inte behandla. Kliar den sig bör ,man i första hand använda antibakteriella schampon, som innehåller klorhexidin, benzoylperoxid, och ethyllaktat. Uttorkande lösningar som Jodopax eller Alsolsprit kan också användas.

Skulle tillståndet inte förbättras, kan behandling med antibiotika bli nödvändig.

MUKOKUTAN PYODERMI

Drabbar framför allt schäfer och schäferblandningar. Man ser först rodnad och svullnad i munvinklarna. I senare stadium sker hudförändringar även vid nosvingar, runt anus, vulva och förhudsöppningen. Orsaken till sjukdomen är okänd.

Behandling sker genom att klipp rent runt området och tvätta dagligen med schampon, som innehåller klorhexidin, benzoylperoxid, och ethyllaktat. Ett tunt skikt av 2% mupicironsalva

(Bactroban®Rx) 2 gånger per dag i 2-3 veckor tills symtomen är borta. Därefter behandling 2 gånger per vecka. Det kan behövas behandling hela hundens liv.

ACNE HUND:

Kronisk furunculosis framför allt på haka. Acne förekommer framför allt på unga hundar i puberteten av båda könen. Sjukdomen ses nästan uteslutande hos korthåriga hundar som doberman, boxer och bulldog.

En genetisk predisposition finns och att trauma, när hunden t ex gnuggar haka och läppar mot golvet efter måltid kan bygga upp inflammationen. Sekundära bakteriell infektion kan tillstöta, vilket resulterar i djup pyodermi

Acne spontanläker oftast med åldern.

Behandling:

- Benzoylperoxidschampo, ethyllaktasschampo eller svavelschampo dagligen
- Vid lindrig pyodermi användes antibiotika lokalt 2 gånger per dag i form av mupirocin (BactrobanRx) eller fucidin (Fucidin Rx).
- Vid allvarlig pyodermi användes antibiotika allmänt i minst 3 veckor

FOLLIKULIT (Bakteriell hårsäcksinflammation)

Follikulit är en av de allra vanligaste huddiagnoserna och också en av de mest underdiagnostiserade. Den drabbar alla raser, åldrar och kön men sjukdomen är vanligare på unga hundar.

Klåda förekommer från obetydlig till mycket kraftig. Inflammation i hårsäcken ses först som en röd liten knuta (papel). Denna övergår sedan i en liten finne (pustel) med ett hårstrå i mitten. Inflammationen gör att hårstrået ej kan hålla sig kvar utan håret ramlar ut varför hunden får ett malädet utseende. Detta syns tydligast på korthåriga raser.

Många follikuliter lämnar en collarett efter sig d v s en cirkulär förändring omgiven av en krans av dött keratin. Flera pustler "flyter ihop" och ibland kan collaretterna vara flera cm stora. **Bull's eye** är cirkulära hårlösa områden med pigmenterade centrum och utanför denna en röd zon. Dessa ses framför allt på buken och förväxlas ofta med ringorm.

DET SOM SER UT SOM RINGORM PÅ HUND ÄR NÄSTAN ALLTID EN YTLIG BAKTERIELL INFLAMMATION

Orsaken kan vara:

- utvärtes parasiter
- seborré
- allergi
- foder
- invärtesparasiter
- pubertet
- hyperthyroidism
- Cushing
- Könshormon
- Dåligt immunförsvar

För att fastställa orsak gör veterinären vanligen:

- tar skrapprov, letar ohyra
- tar biopsi
- gör allergitest
- prövar diet som utesluter olika ämnen
- tar avföringsprov
- kollar åldern
- mäter T4 och TSH
- mäter genom prov ACTH- eller dexametason test samband med löp?
- mäter totala antalet lymfocyter.

Behandling:

- Antibiotika som brukar ges i minst tre veckor.
- Bad med etyllaktaschampo, bensylperoxidschampo, svavel eller klorhexidin schampo 1-2 gånger per vecka.

- Skulle besvären komma tillbaka görs ofta en vidare utredning, odling och resistensbestämning. Bakterien veterinären letar efter är Staphylococcus intermedius.
- Får hunden upprepade återfall och grundorsaken inte går att fastställa kan det vara nödvändigt att ge antibiotika för resten av hundens liv enligt speciellt schema.
- Staphlococ.vaccin kan ges, vilket fungerar bättre på hundar med återkommande ytlig bakteriell pyodermi än på patienter med djup bakteriell pyodermi t ex furunkkulos. Om vaccinet fungerar skall hunden vaccineras livet ut. Ofta ges ½ ml 2 gånger per vecka subkutant (under huden).
- Autogent vaccin. Kan göras speciellt för den aktuella hunden. Man brukar ge 1-3 ml subkutant 1 gång per vecka. Även andra blandningar förekommer.

FURUNKULOS, TASSFURUNKULOS:

Ses framför allt hos korthåriga raser som boxer, labrador, engelsk bulldog, bullterrier och Grand Danois . Sjukdomen är vanligast hos hanhundar.

Alla fyra tassarna är ofta drabbade och oftast är framtassarna värre drabbade än baktassarna. Lymfkörtelförstoring kan ses lokalt eller allmänt.

Orsakerna kan vara många men för att få en bra prognos som möjligt så försöker man hitta grundorsaken och behandla denna.

Exempel på underliggande orsaker till furunkulos i tassarna:

- Dermodex som man ser framför allt hos westie och skotsk terrier. Se Del I.
- Allergi/överkänslighet, Födoämnesallergi och atopi kan orsaka furunkler mellan tårna. Oftast är även huden mellan trampdynorna på tassens undersida röd och inflammerad och hunden brukar visa klåda i fötterna genom att slicka och bita. Se vidare allergi.
- Hormoniella rubbningar. Hypothyreoidism och Cushings sjukdom kan ligga till grund för utvecklande av furunkulos.
- Övrigt. Brist i immunförsvaret förekommer . Staphylococerna kan gå ner i hårsäcken och orsaka en inflammation som förstör hårsäcken. bakterier, mjäll och delar av hårstrån kommer ner i läderhuden vilket ger en kraftig lokal inflammation ca 1/2-1 cm i storlek i form av en **furunkel**=abscess=böld.
- Främmande kropp.

Behandling:

- Hitta grundorsaken om det är möjligt och behandla denna.
- Klipp angripna områden noga.
- Ställ tassarna i blöt 10-15 min varje dag i varmt vatten med tillsats av 1 tesked benzoylperocidschampo (mest retande), ethyllaktasschampo eller klorhexidinschampo (minst retande). Alternativt använd Kaliumpermanganat 2 matskedar/liter varmvatten. Skölj och torka noga.
- Använd krage till hunden. Tasskydd.
- Antibiotika med baktericid effekt i 6-12 veckor .eventuellt livslång behandling.
- Staph. Vaccin Fungerar dåligt vid djup pyodermi.

NOSPYODERMI:

Relativt ovanlig sjukdom. Smärtsam, lokal, djup infektion på nosryggen. Ses framför allt hos långnosiga hundar

CALLUSPYODERMI:

Djup bakteriell inflammation i tryckområden. Till följd av hårt underlag ofta i kombination med övervikt förtjockas huden kraftigt på armbågar, hasar, sittbensknölar och bröstben. Ses sällan hos westie.

JUVENIL, STERIL GRANULOMATÖS DERMATIT OCH LYMFADENIT, JUVENIL CELLULIT:

En ärftlig disponerad sjukdom som kan ses hos små valpar mellan 3 till 16 veckors ålder. Alla eller enstaka valpar i kullen drabbas. Har setts hos golden retriever, labrador , irländsk setter, papillon, tax m. fl. Orsaken är oklar och i sig själv är det inte en bakteriell infektion. Eftersom sjukdomen svarar bra på kortison tyder det hela på ett underliggande dåligt immunförsvar.

Symtom:

Valparna svullnar kraftigt i ansiktet, runt ögon, öron och läppar. Varigt sekret kommer från öron, ögon, krustor på nosen och ibland även från genitalia. Lymfknutorna är kraftigt förstörade och ibland kan även lederna vara svullna. Valparna är allmänpåverkade, har feber och ont. Efter avläkning ses ofta ärrbildning på nos och läppar.

Diagnoser som bör kollas och uteslutas:

- Demodex
- Djup pyodermi
- Autoimmuna sjukdomar

Behandling:

- Kortison är nödvändigt för tillfrisknande prednisolon 1mg/kg dagligen, dosen sänks successivt. Behandla tills avläkning sker. Alternativt. dexamethason 0,3 mg/kg 1 gång dagligen tills avläkning sker, därefter varannan dag i ytterligare 14 dagar.
- Försiktig tvätt med antibakteriellt schampo innehållande etyllaktat. Blöt hela hunden 3-4 gånger per dag i 5 min per gång. Skrubba inte
- Örondroppar innehållande antibiotika i kombination med kortison.
- Kolla diet, avmaskning.

Antibiotika brukar inte ha någon effekt.

PREPARAT OCH MEDEL FÖR LOKALBEHANDLING AV HUDEN:

Beredningsform

LÖSNING

användes till

rengöring, baddning, bad, till läkemedel som skall stanna kvar på huden

PUDER

lätt att applicera, kladdar inte, kylande

LINIMENT

som puder men mer kylande

SALVA

fet, mjukar upp huden, ger ökad värmekänsla, läkemedel kan lätt upptas via huden, kladdig

KRÄM

mindre kladdig, släpper igenom vatten mer än salvan, kyler.

PASTA (puder i salva)

släpper igenom vatten bättre än salva, skyddar frisk hud mot vätska från omgivningen.

UTTORKANDE PREPARAT:

- Klorhexidinlösning, Klorhexidinsprit. Baktericid effekt
- 70% sprit
- 2% borsyrelösning. Lågeffektivt, kan användas flera gånger per dag.
- 1% Alsollösning, Alsolsprit. Medeleffektivt. kan användas flera gånger per dag.
- 3% Kaliumpermanganatlösning, ½ tesked till 2 liter ljummet vatten. Mycket effektivt men färgar allt blålila. Användes högst 1 gång per dag.
- Jodopax sårtvätt-färgar gult
- Klorin 1 dl/liter vatten. Bleker
- Saltlösning ,1 matsked salt per liter vatten.
- Magnesiumsulfat, 2 matskedar per liter vatten.
- Zink t. ex. zinkpasta, Silonpasta Ex, Inotyolpasta Ex

ANTIBAKTERIELLA MEDEL: Penicillinastabila och med god penetrans till hud. Behandlingen bör pågå i minst tre veckor.

Substanser. För att kolla vilka preparat som är aktuella på marknaden se FASS. FASS vet eller Sök substansen på www.fass.se

1. ERYTROMYCIN: 45 mg/kg kroppsvikt delat på 3 doser per dag. (Abboticin® Novum tabl, mixtur Rx), Ery-Max® Rx dosgranulat, mixtur)
Enterotabletter skall inte användas till hund. Biverkningar, kräkningar och för att förhindra detta kan erytromycin ges med mat och man kan börja med låg dos. Tala med veterinären!
För att förhindra kräkningar kan man också ge Docidus® tabletter som ges samtidigt med erytromycinet.

2. LINCOMYCIN: 45 mg/kg kroppsvikt delat på 2 doser per dag. Ges 1 timma före måltid.
Lincocin ®Rx tabl.

3. KLOXACILLIN; DIKLOXACILLIN; FLUKLOXACILLIN

50mg per kroppsvikt delat på 3 doser per dag.

Baktericid effekt. Ges 2 timmar före måltid.

Diclosil® Rx, kapslar, mixtur

Dikloxacillin®Rx kapslar

Ekvacillin®Rx tabletter

Heracillin®Rx tabletter

4. KLINDAMYCIN

Antirobe® vet. kapslar. Clindabuc ® vet tabletter

5. TRIMETROPRIM-SULFA

30mg per kg kroppsvikt delat på 2 gånger dagligen. Tribriksen® vet tabletter

Biverkningar bl a , kan ge torr ögonkatarr,(keratitis sicca), framför allt hos cocker och westie.

Kan ge överkänslighetsreaktioner med djupa sår ända ner i fettvävnaden.. Försiktighet vid njurskada.

6. ENTROFLOXACIN

5 mg per kg kroppsvikt 1 gång dagligen. Baytril®Rx vet tabletter. Biverkningar bl a, ges ej till växande individer, påverkar brosket. Försiktighet vid njurskada.

7. AMOXICILLIN med KLAVULANSYRA

20 mg per kg kroppsvikt delat på 2 gånger per dag. Kan ges med eller utan mat. Synulox ®Rx vet tabletter. Försiktighet vid njurskada.

8. CEFALOSPORIN

40 mg per kg kroppsvikt delat på 2 gånger per dag.

Cefa-cure® vet Rx . Dermacef® vet Rx Försiktighet och minskad dos vid njurskada

2. DERMATOPHYTOS **(SVAMPINFEKTION I HUDEN, RINGORM)**

Dermatophytos är en ytlig svampinfektion i huden som orsakas av sjukdomsalstrande dermatofyter (hudsvampar) som Microsporum eller Trichophyton. Dessa lever av keratin. Dessa svampinfektioner är självläkande förr eller senare. Avläkningen kan dock då en mycket lång tid,-upp till flera år och smittspridningen kan under tiden bli betydande om djuret inte behandlas. Behandlingen av smittade och insjuknande djur är även av stor vikt eftersom sjukdomen kan överföras på människor. Microsporum har katt som värddjur, finns också ofta hos marsvin, och är den största smittkällan för människa och hund. Trichophyton har hund eller gnagare som värddjur och kan lätt smitta till katt, häst och människa. Även smittad jord kan smitta i kontakt med hundar, katter, hästar och ibland människor.

Jämför mykos som är vilken sjukdom som helst som orsakas av svamporganismer t ex Candida och Malassezia.

Djur som lättare kan drabbas är unga djur, gamla djur med försämrad immunitet och man misstänker även att det finns en ärftlig benägenhet.

Symtom:

- hårlösa, reaktionslösa mjälliga fläckar framför allt på huvud och framben.
- Krustor
- Diffust mjällig hud, seborré.
- Symtomfria bärare, där ägarna kan ha ringorm, varför de söker.
- Kan både ge klåda och inte

Diagnos:

En svampodling är bästa vägen att fastställa diagnos. UV-ljus och direkt mikroskopiering kan även hjälpa veterinären att ställa diagnos. Ibland kan det vara nödvändigt att ta biopsier d v s lite levande hudvävnad skärs ut under bedövning och undersöks vidare.

Dermatophytos är en ovanlig sjukdom hos hund och den vanligaste orsaken till ringormsliknande förändringar i huden på hund är bakteriella infektioner.

Diagnoser som bör kollas och uteslutas:

- Demodex
- Bakteriell infektion
- Seborré
- Slickdermatit på extremiteter

Behandling:

- Djur som är angripna behandlas i första hand med griseofulvin tabletter. Behandla alla djur som varit i kontakt med Program® tabletter Ex (lufenuron) som påverkar kitinsyntesen. Ge 60 mg/kg kroppsvikt en till flera gånger med 1 månads uppehåll. Ges med mat.
- Att använda antimykotiska preparat lokalt rekommenderas inte. Dock kan tvätt med Imaverol®Rx Licenspreparat-(enilconazol) eller Fungoral (ketoconazol) schampo 2 gånger per vecka vara bra för att minska sporspridningen till miljön under avläkningstiden

Preparat:

- Griseofulvin, Fulcin® tabletter Rx, Likuden® Rx , licenspreparat: 50 mg/kg kroppsvikt delat på 2 doser per dag. Ges tillsammans med fet mat eller matolja för bättre resorption. Har ej sporocid effekt. Behandling skall ske i 2 månader eller längre. Första kontrollodlingen Användes ej under dräktighet då preparatet kan ge fosterskador. Kan användas på unga djur. Kan ge slöhet, kräkningar, diarré och leverpåverkan.
- Ketoconazol, Fungoral®tabletter Rx : 10 mg/kg kroppsvikt 1 gång dagligen. Ges med mat, speciellt tomatjuice. Lågt pH ökar resorptionen. Behandla i 2 veckor eller mer. Sporocid effekt. Kan användas på unga djur. Användes ej under dräktighet då preparatet kan ge fosterskador.. Kan bl a ge kräkningar, diarré, äter inte, leverpåverkan och gulshot.
- Itraconacol, Sporanox® kapslar Rx : 10 mg/kg kroppsvikt 1 gång dagligen. Ges med mat. Behandla varannan vecka tills avläkning har skett. Kan vara ett bättre alternativ än ketoconazol eftersom preparatet är mycket ogiftigt. Användes ej under dräktighet då preparatet kan ge fosterskador. Kapslarna kan öppnas och delas. Dyrt.
- Terbinafin, Lamasil ®tabletter Rx ; 20 mg/kg kroppsvikt 1 gång dagligen varannan dag. Kan ges med eller utan mat. Kan ge biverkningar från mag-tarmkanalen. Dåligt utvärderat på djur.
- Lufenuron, Program® tabletter Ex : 60 mg/kg kroppsvikt, påverkar kitinsyntesen hos dermatofyter. Ges tillsammans med mat 1 gång/månad åt hund

Vaccin. Man har prövat att använda avdödat *Microsporum canis*vaccin. Vaccinet hindrar ej smitta. Bästa resultaten har man nått ,när vaccinet användes i kombination med griseofulvin.

Undvik att klippa eller trimma pälsen eftersom det förvärrar tillståndet och sporerna sprids över kroppen. Ta genast hand om håret om det klipps för bränning så att sporerna förstörs.

SANERA MILJÖN!

- Dammsug NOGA hemma varje dag.
- Torka golv och lister med Klorin® 1 dl per liter vatten
- eller Virkon® 10g/liter vatten
- Bränn filter och släng leksaker
- Har ägaren flera djur (häst, katt, marsvin bör man odla på samtliga djur.

JÄSTSVAMPSINFEKTION (Malasseziadermatit)

Jästsvampsinfektion är en vanlig komplikation till bl a seborré och allergi. Jästsvamparna förekommer normalt sparsamt runt mun, i öron och runt anus och könsorganen. Eftersom jästsvampar drar sig till fett finns goda tillväxtpågångigheter på dessa ställen. Vissa raser är mer disponerade för Malasseziadermatit och dit hör westie, basset, schäfer och tax.

- Symtom-Hudrodnad med fet, gulaktig beläggning, krustor och hårlöshet. Tillståndet orsaker som regel klåda och dålig lukt från huden.
- Diagnos: Vid undersökning av hudceller i mikroskop kan rikligt med jästsvamp påvisas. Svarar hunden på behandling med ketoconazol lokalt och/eller allmänt verifierar detta diagnosen
- Behandling: Utvärtes behandling med Fungoral (ketoconazol) eller Imaverol®Rx Licenspreparat-(enilconazol) schampo två gånger per vecka, eventuellt kompletterat med Fungoral®tablett Rx: 2,5-10 mg/kg en gång dagligen i 10-20 dagar. Användes ej under dräktighet då preparatet kan ge fosterskador

3. HORMONELLA HUDSJUKDOMAR

Många hormoner påverkar huden, t. ex sköldkörtelhormoner, binjurebarkshormoner, könshormoner och tillväxthormon. De vanligaste hormonella hudsjukdomarna hos hund är hypotyreos (för lite sköldkörtelhormon) och hyperadrenokorticism (Cushing)-överproduktion av ”kortison”.

Vid hormonella störningar ses:

- Ingen klåda
- Dubbelsidigt symmetriskt håravfall ofta Runt halsen, utefter ryggen (framför allt länderregionen), buken och nedåt låret. Huvud och ben är oftast utan anmärkning.
- Inga skador
- Tjockare eller tunnare är normalt
- Torrare eller fetare hud än normalt
- Komedoner (pormaskar) framför allt runt bröstvårtor och på buk
- Hyperpigmentering i ett tidigt skede
- Medelålders till äldre hundar
- ”puppy coat”, ullig, torr spröd päls och mjällig p g a inflammation

Vid övriga sjukdomar, som förlöper med håravfall ses:

- klåda
- icke symmetriskt håravfall, ofta inkluderande huvud, ben, tassar
- pustler, papler, krustor
- tjockare hud än normalt p g a inflammation
- fetare hud än normalt p g a Inflammation
- ej komedoner (undantag demodex)
- hyperpigmentering i ett senare skede p g a kronisk klåda, ofta i kombination med hudrodnad och vävnadsförstoring
- vilken ålder som helst
- pälskvalitet normal. Pälsen kan vara fet

HYPOTYREOS (För lite sköldkörtelhormon)

Hypothyreoidism är den vanligaste hormonrubningen hos hund. Sjukdomen innebär för låg produktion av sköldkörtelhormon. Orsaken är i de flesta fall en lymfocytär tyreoidit som är en autoimmun sjukdom där sköldkörtelns struktur förstörs och antikroppar bildas. Sköldkörtelns hormoner stimulerar ämnesomsättningen och är viktiga för cellernas tillväxt och mognad och påverkar därför många organ och system i kroppen. Båda könen drabbas och sjukdomen kan uppträda i alla åldrar men debuterar ofta vid 6 till 10 års ålder.

Symtom:

Typiska symtom är trötthet, viktökning (fast hunden äter lite), förlångsammad hjärtfrekvens, fryser och söker sig till varma ställen (känns kall på huden). Tikarnas löpningar kan upphöra och hundarna får minskad könsdrift. Hårremmen blir ofta torr, spröd och livlös eftersom hårsäckarna ”fastnar” i vilofas. Hårstrån nöts bort, lossnar lätt och lämnar mer eller mindre kala områden, t ex på halsen efter halsbandet samt symmetriskt på kroppens sidor och på nosryggen. Svansens behåring brukar bli sparsam, vilket ger ett ”rättsvans”-liknande utseende. Ansiktets utseende kan förändras så att hunden ser trött ut. På nosryggen ses ofta ett kalt område precis bakom nosspegeln. Huden blir förtjockad, känns sval och kan bli hyperpigmenterad. Hunden har inte klåda men seborré, folliculit och pyodermi kan senare uppstå och i sin tur orsaka klåda. Trampdynorna kan bli torra och spruckna och det kan utvecklas furunkler mellan tårna.

Diagnos ställs via blodprov.

Behandling:

Behandling med tyroxin (Levaxin®) Rx. Tabletter 10-20 mikrogram/kg kroppsvikt 2 gånger dagligen. Förbättring av allmänstatus ses ofta inom 14 dagar. Man kan dock behöva vänta ett halvår, innan man utvärderar behandlingen.

Tyroxin har kort halveringstid hos hund, ca 12 timmar jämfört med människa ca 7 dagar!

Biverkningar är ovanliga

HYPERADRENOKORTICISM (Cushing)

Spontan Cushing är en sjukdom, som beror på att binjurebarken producerar för mycket s. k. glukokortikoider som kortisol, kortison m. fl. Sjukdomen ses framför allt hos pudel, tax boxer och bostonterrier. Båda könen drabbas. Ofta är det medelålders till äldre hundar.

Glukokortikoider ökar bl. a glukosmängden i blodet och långvarig överproduktion kan leda till diabetes. Även fett- och proteinomsättningen påverkas. Glukokortikoiderna har också en antiinflammatorisk och immunologisk effekt.

Diagnos: Ställs via blodprov.

Behandling:

Dopamin 2 mg/kg kroppsvikt 1 gång dagligen.

Operation om det finns en tumör i binjuren.

Behandling med antihistamin, fettsyror, bad och liknande.

4. SEBORRÉ

Seborré kan beskrivas som synliga mjäll med eller utan talgkörtelförändringar.

Mjäll=är en samling celler från yttersta lagret i överhuden.

Seborré delas upp i

- Seborréa sicca = torr seborré som ses bl a hos irländsk setter och doberman.
- Seborréa oleosa = oljig seborré som bl a ses hos cockerspaniel och tax.

Seborré uppkommer genom:

- onormal förhornning av hudcellerna=keratinocyterna
- onormal hastighet vid bildandet av hudceller.
- onormal fuktighet i överhuden, epidermis

Normalt tar det hudcellerna 3 veckor att ”gå” från basalcellslagret till den förhornade hudytan. Vid b seborré kan denna utveckling gå på 3-4 dagar. Även om man alltid mjällar, går det så långsamt i normala fall att man knappt lägger märke till mjällen. Vid kraftig ökad omsättning märks däremot mjällen tydligt = **seborré**.

De flesta seborréer är **sekundära** till andra sjukdomar som parasiter, pyodermier, svamp eller hormonella förändringar.

Seborré kan också förekomma primärt på vissa raser som cocker spaniel och irländsk setter. Hos dessa raser finns en bevisad ärftlig anomali i överhudcellernas förändringsmönster vilket orsakar i snabb omsättning.

DIAGNOS:

Leta efter en underliggande orsak.

Har hunden **klåda** kan man misstänka :

- parasiter
- allergi
- pyodermi.

Har hunden **inte klåda** kan man misstänka

- dietära brister (koll av framför allt fett, protein, zink, vitamin A)
- svamp
- Demodex
- hormonella rubbningar
- pankreas, lever, tarmsjukdomar
- autoimmuna sjukdomar
- tumörsjukdomar
-

Behandling:

Om veterinären finner en underliggande orsak skall denna behandlas!

- koll att dieten är fullvärdig (protein, fett, vitaminer, mineral)
- koll att inte hunden har inälvsparasiter. Avmaska
- använd schampo som i första hand innehåller tjära, ichtyol, svavel och salicylsyra. Dessa substanser har en keratolytisk (gör att de ytliga cellerna i epidermis avstöts av) och keratoplastisk (påverkar basalcellerna i epidermis så att de normaliseras) och har en "slow-down" effekt på omsättningen av hudens celler.
Vid bakteriell sekundärinfektion kan schampo innehållande benzoylperoxid användas (kraftigt uttorkande).
Vid sekundärinfektion med Malassezia (jästsvamp) använd Fungoral schampo som innehåller ketoconazol.
Vid fet seborré kan schampo innehållande benzoylperoxid eller selensulfid användas med måtta eftersom de är starkt uttorkande. Ichtyol och tjära löser fett effektivt.
- Se Schamponering med ett medicinskt schampo!
- Vid sekundärinfektioner används antibiotika
- Kortison, prednisolon tabletter Rx, kan behövas framför allt vid seborroisk dermatit med rodnad och klåda. Dosering initialt 0,5 mg /kg i 2-3 veckor, sedan nedtrappas den till varannan dag och efter behov.

Vad kan ett schampo göra?

Rengörande, fettlösande, keratolytiskt (löser upp förhornade celler i huden så att de avstöts), keratoplastiskt (normaliserar bildningen), klådstillande, återfuktande, bakteriehämmande, svamphämmande. Schampo är lämpligt att använda på utbredda hudförändringar.

Vad kan ett schampo innehålla?

Svavel, salicylsyra, tjära, ichtyol, selensulfid, ethyllaktat, benzoylperoxid, klorhexidin, urea, mjölksyra, glycerol, propylenglykol

Hur badar man hunden med ett medicinskt schampo?:

Viktigt att inte slarva utan att vara omsorgsfull och ta god tid på sig. Starta med att schamponera varannan dag för att senare gå över till en gång/vecka - varannan vecka.

1. Ställ hunden i kroppsvarmt vatten i badkar eller duscha tills hunden är genomblöt. Blöt upp ordentligt vilket tar 10-15 minuter.
2. Är hunden smutsig kan man schamponera först med YES diskmedel eller annat mildt schampo. Späd: 1 del Yes+ 10 delar vatten. Sköj hunden noga!
Massera in det medicinska schampot noga. Späd alltid schampot före användning! Till en westie späd ca 1 tsk schampo med ½ dl vatten. Låt verka i 10 minuter. Använd timer!
Sköljs ut ordentligt med ljummet vatten
3. Massera in återfuktare (balsam) enligt anvisning på förpackningen eller propylenglykol ½-1 dl till ½ liter vatten. Propylenglykol vet 100% köps i 1-litersförpackning receptfritt på apotek. *Skölj inte ur sköljmedlet om detta inte står på förpackningen!*
4. Torka hunden noga eller blås den torr med inte för het värme.

Ex. SCHAMPO:

PREPARAT

Brünings liniment

Lactacyd

Sebolytic

Humilac

Epiderm

Selukos

Sevorex svavel, salicylsyra

Selsun

Benzoylperoxid schampo

Fungoral

Epi-Soothe

Jodopax

Epi Otic

Öronrens

innehåll

tjära, svavel, såpa, sprit

mjölksyra, propylenglykol mm

tjära, svavel, salicylsyra

propylenglykol, urea, glycerol,

mjölksyra

etanol, mjölksyra

selensulfid, urea,

selensulfid, glycerol, captan

benzoylperoxid

ketoconazol

kollidalt havremjöl, glycerol

jod

mjölksyra, salicylsyra

dokusatnatrium, propylenglykol

glycerol, propylenglykol, klorothymol,

natriumlaurylsulfat, natriumstearat,

polysorbat

5. ALLERGI (Överkänslighet)

Allmänt

De allergiska sjukdomarnas symtom beror på ett abnormt reaktionsätt när organismen kommer i kontakt med kroppsfrämmande ämnen. Sådana ämnen kallas **antigener**.

I kroppens immunförsvar ingår bl a **lymfocyter**, som är de enda cellerna i kroppen som har en specifik uppgift att känna igen antigener och reagera med att producera s k **antikroppar**. Antikroppsbildningen ligger till grund för den immunitet som uppkommer efter vissa sjukdomar och efter vaccinationer. Förmågan att bilda antikroppar mot främmande ämnen är livsviktig. Ordet *allergi* är grekiska och innebär ”ändrat reaktionsätt”, vilket betyder att de allergiska symtomen inte visar sig första gången organismen kommer i kontakt med kroppsfrämmande ämnen, utan först vid senare kontakt. Man brukar säga att individen har blivit **sensibiliserad**. Det finns dock ämnen som alla individer blir allergiska mot

Den allergiska reaktionen är olika vid olika sjukdomar och man kan särskilja fyra olika allergier (typ I-IV), där det allergiska reaktionsmönstret är av olika natur.

Vanligast är typ I-allergi och när man i dagligt tal pratar om allergiska sjukdomar menar man oftast den. De kallas även för snabba överkänslighetsreaktioner. Till denna grupp hör t. ex. astma, hösnuva, nässelfeber och eksem. Det föreligger ett klart ärftligt samband vid dessa sjukdomar som man även benämner atopiska sjukdomar. Antigenet som man utvecklar allergi mot, kallas vid dessa sjukdomar **allergen**. När allergenet kommer i kontakt med organismen, t. ex. genom inandning eller förtäring, bildas antikroppar mot allergenet. Antikropparna bildas av gammaglobulin, som består av ett antal **immunglobuliner**, som har olika bokstavsbetäckningar. I detta fall immunglobulin (Ig) E. Vid typ I-allergier bildas sålunda antikropparna av **Ig E**, som i sin tur bildar s. k. **reaginer**. Specifika reaginer utvecklas motsvarande varje ämne som individen utvecklar allergi mot. Normalt finns endast en mycket låg halt av Ig E, men hos allergiska individer är den ofta påtagligt hög.

Reaginerna fastnar på cellytan av vissa celler framför allt på de s. k. **mastcellerna**. Hos människor finns mastceller framför allt i luftvägarna och en allergisk person visar ofta symtom på astma eller hösnuva. Hos hundar finns det fler mastceller i huden än på andra ställen och därför är klåda det viktigaste symtomet. I mastcellens cellkropp finns en rad olika biologiskt aktiva ämnen, bl. a **histamin**. Om individen på nytt kommer i kontakt med allergenet mot vilket reaginer har utvecklats sker en reaktion på cellytan av mastcellen så att dess innehåll av bl. a histamin kommer ut utanför cellen. Histamin åstadkommer en kramp i den glatta muskulaturen, ökad genomblödning, ökad sekretion från slemkörtlar och svullnad och ske på olika ställen i kroppen.

Vanliga allergener i hundens omgivning är damm(innehåller kvalsteravföring), dammkvalster, mjäll, pollen och mögelsvampar.

De flesta allergen utgörs av organiska ämnen med stora molekyler, men även mindre molekyler med känd kemisk sammansättning kan ge upphov till allergiska reaktioner. Det kan vara syntetiskt framställda ämnen som t. ex. vissa läkemedel.

Allergener av olika slag kan inandas, komma in genom matsmältningskanalen men framför allt resorberas genom huden på genetiskt predisponerade hundar.

SYM TOM vid olika former av allergi:

Klåda, klåda, klåda!

URTICARIA och ANGIOÖDEM (Nässelfeber och vätskefyllda ansvallningar)

Ses vid akut allergi eller toxisk reaktion som läkemedelsallergi, ormbett eller liknande. Vätska ansamlas och ger platåliknande upphöjningar på kroppen av olika mängd och utbredning.

Ofta reser sig håren på dessa ställen. För det mesta ses ingen klåda. Förändringarna går i regel tillbaka inom 24 timmar

Vid angioödem ses stora ödem lokalt och utbrett. Angioödem som inbegriper näsa-svalg kan vara livshotande

Behandling:

- Åk snabbt till veterinär om tillståndet är livshotande Adrenalin kan behöva ges intravenöst eller direkt i hjärtmuskeln. Om situationen inte är livshotande kan adrenalin ges subcutant eller intramuskulärt i upprepade deldoser.
- Prednisolon 2 mg per kg kroppsvikt via munnen eller under huden
- **Antihistamin fungerar ej**

ATOPI

Den vanligaste formen av allergi hos hund är Atopi = en ärftlig benägenhet att utveckla IgE-antikroppar mot olika allergen (allergiframkallande ämne) i omgivningen vilket resulterar i sjukdom.

Symtom:

Intensiv klåda! Som tidigare har nämnts finns det fler mastceller i huden på hundar än på andra ställen och därför är klåda det viktigaste symtomet. Återkommande öroninflammation. Intensiv klåda framför allt i ansiktet, armveck och på tassor samt på buksidan av kroppen. Atopi ser man framför allt hos westie, foxterrier, schäfer, golden retriever, dalmatiner och boxer.

Symtom startar vanligtvis inte förrän i 1-3 årsåldern. Sällan före 6 månaders ålder och sällan efter 5 års ålder. Alltid dubbelsidiga förändringar

Atopiska hundar är benägna att få sekundära infektioner med framför allt stafylokoker som ger ytlig pyodermi med papler och "colarettes" samt jästinfektion (malassezia) med smetigt brunt exsudat (vätska) på huden och/eller i klorfalsarna, mellan tårna och under svansen,

Ofta ser man en eller flera förändringar:

- *Tassar:* Hudrodnad, håravfall, förstoring, avskavning kan ses. Ofta är tassarna svullna och röda mellan trampdynorna. Pälshåren kan ha en rödbrun missfärgning på grund av ämnen i saliven.
- *Armveck och ljumskar:* Initialt ser man hudrodnad och håravfall. I ett senare stadium ses kraftig elefanthud och hyperpigmentering i framför allt ljumskar
- *Ansikte:* Framför allt runt ögonen ses håravfall, hudrodnad, elefanthud och hyperpigmentering.
- *Öronlappar:* Svullna, tjocka röda. Tillstånd som kommer och går och man brukar säga att öronen "blommar". Hörselgången kan i övrigt vara frisk eller ha ökad vaxproduktion.
- *Svansrotens undersida:* Hunden åker på baken som vid analbesvär och kan ha hudrodnad, elefanthud och hyperpigmentering. Kollar man hundens analsäckar är de utan anmärkning.
- **Diagnos:**
- Intrakutan allergitest
- Individens svarar bra på kortison

Diagnoser som bör kollas och uteslutas:

Utvärtes parasiter
 Invärtes parasiter
 Foderallergi
 Kontaktallergi
 Bakteriell hypersensibilitet
 Pyodermi
 Seborré
 Psykogen hårlöshet

Behandling:

- **Kortison**

Ges i munnen i form av prednisolon eller prednison.
 Normaldosering; Första dagarna ges 0,5 mg per kg kroppsvikt 2 gånger dagligen. Ofta upphör klådan redan efter 2-3 dagars behandling. Därefter halveras dosen och sänks successivt var 14:e dag tills man kommit fram till lämplig minimidos. Vid behandling över 3 veckor ges kortison varannan dag för att minska biverkningarna.

Biverkningar:

ökad törst, ökad aptit, kissar inne och cushingliknande symtombild

- **Antihistamin**

Antihistamin fungerar dåligt som enda behandling, eftersom histaminutsöndringen inte ensam är ansvarig för klådan. Kombinerar man antihistamin med kortison kan det bli möjligt att minska kortisonet.

Lämpliga preparat:

- Hydroxyzin: Atarax® Rx, 2 mg per kg kroppsvikt 3 gånger dagligen
- Klorfeniramin, Polaramin® Rx, 0,4 mg per kg kroppsvikt 3 gånger dagligen
- Klemastin, Tavegyl® 0,05 mg per kg kroppsvikt 2 gånger dagligen

Man kan behöva testa varje histamin i 10-14 dagar för att utvärdera vilket preparat, som är bäst för just den här patienten.

Biverkningar: trötthet

- **Fettsyror**

Omega 6: omega 3 fettsyror (EfaVet®, Viacutan®) har en antiinflammatorisk effekt och användes mycket i kombination med kortison för om möjligt kunna minska behovet av detta.

Biverkningar: Inga kända.

Även foder med dessa tillsatser finns på marknaden och kan förbättra tillståndet.

- **Hyposensibilisering**

Detta är den lämpligaste behandlingsformen för unga hundar, framför allt för de hundar som har klåda året om. Behandlingen utföres med upprepade subkutana injektioner av bevisat allergiframkallande ämnen i successivt ökad dosering. Hyposensibilisering fungerar i 50-70% av fallen och det tar 6-18 månader att utvärdera resultatet. Ofta får man behandla parallellt med kortison, antihistamin, fettsyror tills hyposensibiliseringen har gett effekt. Behandlingen får i vissa fall fortsätta hela livet

Biverkningar: Anafylaktisk chock mycket ovanlig.

- **Avelshygien**

Se Westialliansens hemsida Avelskommittén

- Uppfödarkommentar

Hudproblem av olika art som förekommer hos ca. 10% av våra westies. All statistik från försäkringsbolagen visar att det är diagnoser på hudproblem som ligger i topp när det gäller veterinärvårdsersättning. Detta måste vi westieuppfödare vara uppmärksamma på. Sätt aldrig en hund eller tik i avel ,som har eller har lämnat hudbesvär, eller visat bristande immunförsvar i något avseende. Detta strider mot SKKs grundregler samt rasklubbens riktlinjer. Dyker ändå hudproblem upp är det din skyldighet som uppfödare att hjälpa dina valpköpare att lyssna, sätta dig in i problemet och försöka hjälpa till så att hunden får den bästa vården. Glöm inte bort att kolla först att hunden inte har ohyra!!!

Hjälp alltid dina drabbade valpköpare och lär av dina misstag!

FODERALLERGI (intolerans)

Kräkning, diarré och/eller måttlig klåda diffust på hela kroppen och på tassarna. Hunden har ofta seborré och återkommande öroninflammation. Utikaria kan förekomma. Foderallergi kan uppträda direkt efter avvänjningen, vid 2-4 månaders ålder men även på äldre hundar. Det är inte ovanligt att både Atopi och foderintolerans förekommer samtidigt på hunden. Ovanligt, bara ca 10% av allergikerna är foderallergiker. Troligen högre procent bland katter än bland hundar. Drabbar alla åldrar men 1/3 av fallen visar symtom före 1 års ålder. Framför allt misstänker man proteinerna i kosten. De är vanligare att hunden är allergisk mot ett födoämne som den har ätit under en längre tid än mot något som den nyss har fått att äta. Det är ovanligt att djur är överkänsliga för konserveringsmedel och färgämnen i foder. Människan är främst allergisk mot vete, mjölk, fisk och ägg. Hos hund misstänker man i första hand nöt- och fläskkött samt mjölkprodukter.

Symtom:

- Klåda, framför allt öron, ljumskar, armhålor, slickar på tassar (footlickers)
- Papler
- Erythem
- Ytliga bakteriella infektioner, collaeetter
- Inflammation i tassar med rodnad, fukt och klåda mellan trampdynor.
- Seborré.
- Öroninflammation med öron som ”blommar” d v s rodnad och klåda som kommer och går. Ingen inflammation i horisontella delen av hörselgången.

Diagnos:

- Går inte att testa med intrakutantest
- Svarar dåligt på kortison

Eliminationsdiät i 8-12 veckor enligt föreskrift veterinär så att du får hjälp att komma fram till vad hunden tål.

Se även artikel i Bilaga 1.

- Uppfödarkommentar: Många hudirritationer med foder som grund, kan undvikas om djurägaren följer de råd om mathållning som han/hon fått av uppfödaren och inte stoppar i sin website en massa ”fantasi produkter” som marknaden lockar med!

BAKTERIELL HYPERSENSIBILITET (Staphylokoköverkänslighet)

Förekommer hos vuxna hundar framför allt westie, golden retriever och gul labrador.

Man kan se kakor av mjäll och erosioner framför allt utefter ryggen. Samt cirkulära, hårlösa fläckar med pigmenterat centrum, röd randzon och collarett. Misstolkas ofta som "ringorm".

Kraftig klåda

Orsaken tror man är en allergisk reaktion mot proteiner i bakteriens hölje.

Behandling:

- Bad för att lösa upp krustorna. Använd svavel- och selenhaltiga schampon.
- Antibiotika under lång tid, eventuellt en livslång lågdosbehandling.
- Staphylokokkvaccin. Se follikulit

KONTAKTALLERGI/KONTAKTIRRITATION

Ovanlig diagnos. De partier hos hunden som är mest utsatta för kontaktallergi är de minst behårade kroppsdelarna som buk, pung, tassar och nos.

Lindrig till måttlig klåda. Hudförändringar på undersidan av kroppen om hunden ligger på något retande underlag. Röda runt munnen av plastskålar. Kan uppträda nästan när som helst men oftast efter 1 års ålder.

Hudirritation utan immunologisk reaktion kan orsakas av en överkänslighet mot vissa ämnen som ger hudskador redan första gången en individ kommer i kontakt med dem. Här uppstår snabbt en inflammation genom direkt kemisk retning till skillnad mot vad fallet är vid allergi, då en sensibilisering först måste utvecklas.

- Orsak Kan vara olika oljor eller bekämpningsmedel. Dåligt ursköljt schampo är också vanligt. Även gräs, speciellt om det är fuktigt och nyklippt. (kan ibland vara en riktig allergi)
- Symtom Akut uppträdande fuktande dermatit. Symtomen liknar i övrigt de vid kontaktallergi. Skadorna på huden är belägna på samma ställen men är ofta av svårare art med sårig hud och stark smärta.
- Behandling Undvik irriterande ämnen. Behandla skador med vanlig sårbehandling. Kortikosteroider lokalt (liniment eller kräm från grupp III, receptbelagda) och eventuellt tabletter om hunden har större skador eller smärt

6. KNÖLAR I HUDEN

Knölar i och under huden kan finnas ibland och se ganska lika ut. Veterinären ställer säkrast diagnos via cytologi- eller biopsiprov

Histiocytom

Är en vanlig förekomst på unga hundar och symtomen är enstaka, runda välavgränsade förändringar med hårlös, sårig yta. De sitter oftast på huvud, öron eller ben.

Behandling:

Histiocytom kan ofta spontanläka inom 3 månader. Om inte histiocytomet går tillbaka spontant bör det avlägsnas kirurgiskt. Utvärtes kortisonlösning kan skynda på avläkningen.

Mastocytom

Kan se mycket olika ut och är alltid potentiellt elakartade. Kan vara en till flera som ofta sitter på kroppen, benen eller i området mellan könsdelarna och ändtarmen. Knölna är hårlösa och ofta såriga eller täckta av tunn hud. När man rör vid dessa förändringar kan de bli ilsket röda. Biopsi ger diagnos. Bör avlägsnas kirurgiskt.

Orala papillom

Förekommer mest på unga hundar. Virus som smittar från hund till hund och ger upphov till vårtbildning i och runt munnen. Bildar flikiga vårtor i munhålan, på tunga, tandkött och läpparnas insida. Vårtorna kan även ses runt munnen, på läppar och haka . Antalet vårtor kan variera men besvärar i regel inte hunden. Tillståndet spontanläker inom några månader.

ALLMÄNNA TIPS:

- 020-61 88 00 är numret för alla djurägare som har frågor om LÄKEMEDEL för djur. Du kan ringa från hela landet och även få tips var du närmast kan köpa mjölkersättning, bandage eller andra djurrelaterade produkter.
- Länktips: http://www.doggy.se/doggy_rapport.asp. Där kan du hämta hem en egen veterinärmedicinsk tidning på svenska. Mycket bra artiklar om allt möjligt och ganska lätt att förstå. **Se ex. på artikel om fodermedelsallergi Bilaga 1.**
- En mycket bra engelskspråkig hemsida om sjukdomar är:
The Merck Veterinary Manual on line
<http://www.merckvetmanual.com/mvm/index.jsp>
/The Merck Veterinary Manual (MVM) has served veterinarians and other animal health professionals as a concise and reliable animal health reference for over 45 years. The first MVM was published in 1955 and introduced at the annual meeting of the American Veterinary Medical Association in /
- samt en populär hemsida om sjukdomar, något lättare, även den på engelska:
<http://www.peteducation.com>
- Skinnklubben, en sammanslutning av veterinärer med hud som specialitet,
Se Del. I